44
NUMER — ROK XXI
KRAKÓW, 17. XII. 1938

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU ZRZESZEŃ
KUPIECKICH MAŁOPOLSKI
ZACHODNIEJ I ŚLĄSKA

Rok XXI Nr. 4

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU ZRZESZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ I ŚLĄSKA

Kraków, 17 grudnia 1938

TREŚĆ NUMERU:

Echa tygodnia

Pan minister Roman był przez długie lata posłem polskim w Sztokholmie, gdzie na przykładzie wspaniałych stosunków gospodarczych i politycznych Skandynawii miał sposobność przekonać się, do jakiej potęgi gospodarczej może doprowadzić kraj racjonalna polityka handlowa i stosowanie kryteriów ekonomicznych a nie politycznych, w gospodarstwie. Przyznajemy, że z chwilą powołania na stanowisko ministra przemysłu i handlu p. Romana kupiectwo wiązało nadzieje na zasadniczą poprawę stosunków w handlu a przede wszystkim na przełamanie trwającej, mimo wszelkich zapewnień, psychozy antykupieckiej w społeczeństwie polskim. Nie pora w tej chwili na zastanawianie się, czy i o ile nadzieje te zostały uzasadnione przez rzeczywistość. P. minister Roman nie jest jeszcze bynajmniej zmęczony urzędowaniem i mało zdaje się wskazywać na to, aby nadszedł moment, w którym byłoby koniecznym podsumowanie wyników i osiągnięć działalności p. ministra.

W poniedziałek wieczorem p. minister Roman, po dłuższym milczeniu, zaznajomił społeczeństwo ze swymi poglądami na aktualne położenie handlu, nakreślił jego drogi rozwojowe i kryteria, według jakich zamierza się orientować w swej polityce wobec kupiectwa. Przemówienie to znają zapewne Czytelnicy z prasy codziennej i dlatego nie uważamy za rzecz konieczną jeszcze raz je cytować. Ograniczymy się jedynie do poruszenia kilku zagadnień, które na tle mowy p. ministra Romana wydają nam się być zasadniczymi.

Po raz niewiedzieć już który urzędujący minister przemysłu i handlu stwierdza wielkie znaczenie handlu dla całości gospodarstwa. **„Widzimy w handlu nie jakieś zbędne pośrednictwo lub co gorzej paskarstwo, — lecz ważną a nawet konieczną funkcję gospodarczą, stanowiącą jedno z ogniw w ogólnym procesie produkowania“.** Zawsze takie słowa krzepią bardziej, aniżeli często dawniej wypowiadane wynurzenia innych przedstawicieli rządu, których zdaniem handel był funkcją gospodarczą zbyteczną a nawet szkodliwą i w których pojęciu — jeżeli potrzebne są jakieś zarządzenia w związku z handlem, to tylko po to, aby go możliwie rychło wyeliminować z życia gospodarczego i umożliwić bezpośrednią wymianę między producentem a konsumentem. Nie zapominajmy, że niemal każdoczesny minister rolnictwa uważa za wskazane głosić ex offo, że bieda rolnictwa spowodowana jest w dużej mierze działalnością kupiectwa, które rzekomo płaci rolnikowi ceny zbyt niskie za produkty rolne a żąda od niego cen za wysokich za artykuły przemysłowe. Nasze intendantury wojskowe ciągle jeszcze zwalczają handel prywatny, domagając się od sprzedawcy każdej, najmniejszej nawet partii towaru wykazania się, że pochodzi ona wprost od producenta, a nie od kupca. Wielokrotnie pisaliśmy już, ile na tego rodzaju eksperymentach skarb państwa traci, ile to razy producenci, szczególnie rolni, nie mogąc dostarczyć tyle towaru, na ile przyjęli zobowiązań, sami bawią się w kupców i to takich, którzy towar kupują dopiero z drugiej ręki, a mianowicie u kupców prywatnych.

P. minister Roman wyraził swą radość z powodu postępów w dziedzinie t. zw. „unarodowienia“ handlu. Cieszy go każda nowa polska placówka handlowa, każdy nowy czysto polski warsztat pracy. Gdyby ktoś sądził, że kupiectwo żydowskie patrzy z jakąś nienawiścią lub zaniepokojeniem na nowo powstające polskie warsztaty pracy, to by się grubo mylił. Jesteśmy żywo zainteresowani w rozwoju gospodarczym Państwa. Rozumiemy bardzo dobrze, że potęga ekonomiczna Polski uwarunkowana jest

możliwie największą ilością fabryk i zakładów handlowych, bo prężność gospodarczą Państwa mierzy się właśnie liczbą osób zawodowo czynnych w przemyśle lub handlu. W Polsce jest jeszcze dość miejsca dla nowych kupców. Gdyby obecna liczba zakładów handlowych uległa nawet potrojeniu, to i tak nie pobilibyśmy jeszcze rekordu w tej dziedzinie. Są bowiem państwa, gdzie handel — w przeliczeniu na głowę ludności — jest rozwinięty blisko pięć razy gęściej niż w Polsce. Nowy zakład kupiecki to nie tylko konkurent dla dotychczasowego, ale także klient handlu hurtowego, a w dalszej konsekwencji i ważny współczynnik produkcji przemysłowej.

Jeżeli mamy jakieś zastrzeżenia w tym względzie, to nie są one natury gospodarczej. Chodzi bowiem o to, aby proces powstawania nowych zakładów kupieckich dokonywał się samoczynnie, w atmosferze zdrowej konkurencji, która eliminuje zakłady słabsze a utrzymuje przy życiu zakłady zdolniejsze, silniejsze i bardziej przystosowane do wymogów rzeczywistości. Chodzi o to, aby nie stwarzać specjalnej, sztucznej atmosfery cieplarnianej dla takich kandydatów na kupców, którzy zamierzają otworzyć zakład handlowy nie z motywów gospodarczych, nie ze względu na warunki koniunktury ekonomicznej, lecz z powodu aktualnych prądów politycznych, które liczne jednostki próbują zdyskontować z możliwie największym zyskiem dla siebie. Tego rodzaju prądy zawsze będziemy zwalczać i nigdy nie zabraknie nam ani cierpliwości ani rzeczowych, logicznych argumentów na wykazanie całej absurdalności i nieżyciowości popierania takich tworów gospodarczych, które wyrosły na glebie politycznej, zachwaszczonej dzikimi naroślami nienawiści narodowościowej.

Tymczasem wiele warsztatów pracy, które powstały ostatnio, ma do zawdzięczenia swój byt i egzystencję właśnie tym pozagospodarczym warunkom. Co więcej, organizacje kupiectwa chrześcijańskiego nie ustawają w swych zabiegach w kierunku rozszerzenia zakresu przywilejów i cieplarnianej atmosfery dla nowo powstałych nieżydowskich warsztatów kupieckich kosztem kupiectwa żydowskiego. Sugerowano różne projekty ustaw, mających ograniczać udział i możliwości rozwojowe handlu żydowskiego w Państwie polskim. Wielka część działalności różnych organizacyj poświęcona jest właśnie walce z handlem żydowskim, ponieważ w przeświadczeniu wielu osób tylko taka moralność jest dobra, która wymaga, aby jeden stracił swą egzystencję dla wzbogacenia się drugiego tylko dlatego, że zachodzą między nimi różnice narodowościowe. Nie słyszeliśmy jednak dotychczas, aby którykolwiek z przedstawicieli handlu nieżydowskiego uznał za możliwe, względnie pożądane, powstawanie nowego kupiectwa chrześcijańskiego bez niszczenia działającego już handlu żydowskiego.

Tym wszystkim, którzy domagają się specjalnych przywilejów dla kupiectwa chrześcijańskiego p. minister Roman odpowiada w sposób, nie pozostawiający żadnych wątpliwości co do jego właściwych intencyj: „Muszę zaznaczyć, że nie należy oczekiwać wzgl. żądać od organów polityki handlowej jakiejś głębokiej ingerencji do tego procesu. Proces ten winien bowiem rozrastać się żywiołowo i samoczynnie. Zadaniem zaś polityki handlowej winno być stwarzanie ogólnych warunków i klimatu, aby proces ten mógł pomyślnie i z pożytkiem rozwijać się dla narodu i Państwa".

Wskazanie to dotyczy nie tylko handlu wewnętrznego, ale niemniej i handlu zagranicznego, gdzie szczególnie w ostatnich czasach namnożyło się wiele postulatów ze strony kupiectwa chrześcijańskiego, aby kupcom żydowskim uniemożliwiono import lub eksport towarów. Jakby w odpowiedzi na te postulaty p. minister Roman stwierdza: „Pragnąłbym również, aby problemem handlu zagranicznego inte-

resowały się coraz szersze koła naszego społeczeństwa. Muszę jednak zaznaczyć, że nowe siły, wstępujące na arenę handlu zagranicznego nie powinny zaczynać od dążenia do uzyskiwania jedynie korzystnych dla siebie przywilejów. Chcę bowiem, aby w tej skomplikowanej dziedzinie wymiany towarowej z zagranicą przejawili działalność przede wszystkim kupcy doświadczeni, obeznani co najmniej z funkcją handlu wewnętrznego, a nie zaś jednostki sztucznie powstałe w cieplarnianej atmosferze".

Pragnęlibyśmy bardzo, aby p. minister przemysłu i handlu, jak i wszystkie kierownicze czynniki naszego życia gospodarczego doszły do przekonania, że cieplarniana atmosfera potrafi wyhodować tylko twory skarlałe, słabe, rachityczne i niezdolne do samodzielnego życia w normalnych, zdrowych warunkach. Dotyczy to nie tylko handlu zagranicznego, nie tylko handlu w ogóle, ale i kredytu, finansów, przemysłu, rzemiosła i wielu innych niezmiernie doniosłych odcinków polskiego życia zbiorowego.

X. Y.

O pomoc konstruktywną dla wygnańców niemieckich

Wśród ogromu zagadnień żydowskich dnia powszedniego przybyło żydostwu polskiemu jeszcze jedno i to palące zagadnienie. Jest nim kwestia wygnańców z Niemiec, tak brutalnie wyrzuconych po za nawias życia.

Nie jest to pierwsza, ani ostatnia z tragedii żydowskich — mieliśmy ich w ciągu historii aż nadto wiele i nie jedną jeszcze przyjdzie nam przeżyć, nie mniej ta ostatnia jako zagadnienie chwili stała się kwestią naglącą i piekącą.

Tysiące ludzi, tysiące rodzin znalazło się nagle bez kęsa chleba, bez dachu nad głową, a co najgorsze, bez jutra.

Tylekroć wypróbowane dobre serce żydowskie pospieszyło tym nieszczęśliwcom z doraźną pomocą. Szereg komitetów, bardzo wiele obywateli uczyniło i czyni nadal co tylko w ich mocy. Nieszczęśliwi wygnańcy otrzymują posiłki, noclegi, trochę odzieży, środki lecznicze, pomoc sanitarną.

Nie można powiedzieć że to jest mało. jest ogrom dobrej woli i ofiarności aż do samozaparcia. Ale to nie wszystko. Zasoby materialne ludzi i komitetów mogą się uszczuplić a nawet wyczerpać, a wtedy będzie rozpacz ogromna i stracony cały wkład sił moralnych i materialnych.

Trzeba pamiętać o jednym. Nie wolno z ludzi, niedawno dobrze sytuowanych a nierzadko zamożnych, stworzyć armię żebraków, zdanych tylko na wsparcie. Trzeba tym ludziom, wychowanym w dobrej szkole pracy, stworzyć coś konstruktywnego — jakieś źródło dochodu, jakieś warsztaty pracy.

Większość wygnańców to doskonali fachowcy, kupcy, rzemieślnicy, przemysłowcy, inteligencja zawodowa. Trzeba coś zrobić, aby to ich jutro nie było beznadziejne jak tragicznym jest to „dziś".

Przyzwyczajeni do ciosów, które nam życie nie skąpi, umiemy otrząsnąć się z wrażenia chwili i jak mrówka od początku rozpocząć budowę swego domu. Czas i teraz na otrzeźwienie i na akcję „budowlaną".

Najwyższy czas, bo wkrótce może być za późno.

Najwyższy czas, — bo za plecami stoi straszny wróg — demoralizacja.

Najwyższy czas. — bo za chwilę trzeba będzie nowych sił dla przetrwania nowych tragedii.

(st)

Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1939

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu ukazał się doroczny okólnik w tej sprawie (z 24. 11. 1938 Ld. V. 27312/4/38), który jest dosłownym przedrukiem analogicznego zarządzenia ulgowego na rok 1938. Z uwagi na silne zainteresowanie dla tej sprawy, okólnik ten in extenso przedrukowujemy, podając od siebie odp. glossy, wyjaśniające bliżej niektóre — mniej popularnie ujęte — ustępy.

Część I. Ulgi z urzędu.

Z urzędu (bez obowiązku składania indywidualnych podań) Ministerstwo Skarbu zezwoliło na prowadzenie:

1) *Na podstawie półrocznego z ważnością na cały rok* (za cenę półrocznego) *świadectwa przemysłowego kategorii*

PIERWSZEJ

przedsiębiorstw handlowych:

a) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II. lit. A, rozdział VII, kategoria pierwsza taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 300.000 złotych;

b) *przedsiębiorstw kinematograficznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział XVI, kategoria pierwsza taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 300.000 złotych;

c) *przedsiębiorstw skupu zawodowego* jaj kurzych oraz pierza i puchu w celach eksportowych przy sumie skupu ponad 700.000 złotych do 1.000.000 złotych pod warunkiem prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych;

2) *na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

DRUGIEJ

przedsiębiorstw handlowych:

a) *hurtowni wyrobów monopolu spirytusowego, tytoniowego i solnego,* utrzymujących oddziały (filie);

b) *przedsiębiorstw kinematograficznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział XVI, kategoria pierwsza taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 150.000 złotych;

c) *przedsiębiorstw skupu zawodowego* jaj kurzych oraz pierza i puchu w celach eksportowych przy sumie skupu ponad 500.000 złotych do 700.00 złotych pod warunkiem prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych;

d) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria pierwsza taryfy, o ile zatrudniać będą najwyżej do 25 osób, licząc w tym właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących;

3) *na podstawie*

PÓŁROCZNEGO

z ważnością na cały rok (za cenę półrocznego) świadectwa *przemysłowego kategorii*

DRUGIEJ

przedsiębiorstw handlowych;

a) *przedsiębiorstw handlu towarowego,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział I, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 100.000 złotych; (vide uwagi punkt 2 powyżej).

b) *aptek,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział XIV, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 50.000 złotych;

c) *przedsiębiorstw kinematograficznych,* wymienionych w cz. II. lit. A, rozdział XVI, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za r. 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 60.000 złotych;

d) *hurtowni wyrobów monopolu solnego,* zarówno utrzymującym oddziały (filie), jak i nie utrzymujących oddziałów (filii), o ile wysokość obrotów za rok 1938 nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 7.200 złotych;

e) *biur pośrednictwa handlowego* (cz. II, lit. A, rozdział VI, kategoria druga, p. 4 taryfy), o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów (prowizji) nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 7.200 złotych;

f) *biur wynajmu filmów kinematograficznych,* o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 150.000 złotych;

4) *Na podstawie p ó ł r o c z n e g o z ważnością na cały rok* (za cenę półrocznego) *świadectwa przemysłowego kategorii IIb* zajęć przemysłowych:

zajęć przemysłowych pośrednictwa handlowego, wymienionych w cz. III, lit. D, kategoria IIb taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów (prowizji) nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 5.000 złotych;

5) *na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

TRZECIEJ

przedsiębiorstw handlowych;

a) *przedsiębiorstw handlu towarowego* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział I, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 50.000 złotych; (vide uwagi punkt 2, str. 4).

b) *przedsiębiorstw handlu towarowego,* wprowadzających w ciągu 1939 roku sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku wyłącznie konsumentom oraz nowopowstającym w 1939 r., które prowadzić będą, między in., również sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku wyłącznie konsumentom, o ile przedsiębiorstwa te odpowiadają warunkom, określonym w cz. II, lit. A, rozdział I, kategoria trzecia taryfy lub wymienionym powyżej w p. 5, lit. a), a jedynie fakt prowadzenia sprzedaży wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku stanowiłby o zaliczeniu danego przedsiębiorstwa do kategorii drugiej świadectwa przemysłowego (cz. II, lit. A, rozdział I, kategoria druga, punkt 2, lit. k taryfy);

c) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 25.000 złotych;

d) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria druga taryfy, o ile zakłady te bez wyszynku trunków zatrudniać będą najwyżej do 12 osób, licząc w tym właściciela i członków jego rodziny w tych zakładach pracujących;

e) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria druga taryfy, o ile przedsiębiorstwa te prowadzą sprzedaż następujących trunków pochodzenia kraj.: piwa, miodu, moszczu i wina owocowego oraz o ile zatrudniają od 4 do 12 osób, licząc w tym właściciela i członków jego rodziny, zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach;

f) *oddziałów (filii) hurtowni wyrobów monopolu spirytusowego, tytoniowego i solnego,* uruchamianych przez hurtowników, działających na mocy umów z dyrekcjami właściwych monopolów, o ile oddziały (filie) te będą uruchamiane w obrębie rejonu, należącego w myśl umowy do hurtownika i prowadzone na koszt hurtownika we własnej jego administracji;

g) *przedsiębiorstw przewozowych,* utrzymujących najwyżej dwa samochody ciężarowe;

h) *przedsiębiorstw autobusowych,* utrzymujących najwyżej dwa autobusy;

i) *księgarni,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział XII, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 50.000 złotych;

j) *przedsiębiorstw komisowej sprzedaży benzyny z tzw. »stacji« (pomp) benzynowych;*

6) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

CZWARTEJ

przedsiębiorstw handlowych;

a) przedsiębiorstw wymienionych w części II, lit. A, taryfy, rozdziały:

I kategoria trzecia (handel towarowy), VIII (sale bilardowe),

X kategoria trzecia (hotele, pokoje umeblowane, zajazdy i gospody),

XI kategoria trzecia (pensjonaty, również prowadzone sezonowo i pokoje umeblowane ze stołowaniem),

XII kategoria trzecia (księgarnie),

XIII kategoria trzecia (zakłady lecznicze),

XVI kategoria trzecia (przedsiębiorstwa kinematograficzne),

XVII kategoria trzecia (przedsiębiorstwa teatralne, cyrki, ogródki i sale ze scenami),

XIX (wrotniska i ślizgawki),

XXI kategoria trzecia (wydawnictwa utworów drukowanych), o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 15.000 złotych;

b) *przedsiębiorstw z wyłączną drobną sprzedażą (tylko konsumentom) wyrobów monopolu tytoniowego,* powstających w 1939 roku w gminach wiejskich, w których dotychczas nie było żadnego punktu sprzedaży tych wyrobów; do korzystania z wymienionej ulgi nie stoi na przeszkodzie fakt prowadzenia jednocześnie ze sprzedażą wyrobów monopolu tytoniowego sprzedaży artykułów niezbędnych do palenia (bibułek, gilz i t. p.), względnie ubocznej sprzedaży znaczków pocztowych i stemplowych, blankietów wekslowych, losów loterii państwowej, kart do gry oraz przyborów do palenia i zapalania;

c) *przedsiębiorstw handlu towarowego,* wprowadzających w ciągu 1939 roku sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku, wyłącznie konsumentom oraz nowopowstających w 1939 roku, które prowadzić będą, między innymi, również sprzedaż wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku, wyłącznie konsumentom oraz noprzedsiębiorstwa te odpowiadają warunkom określonym w cz. II, lit. A, rodział I kategoria czwarta taryfy lub wymienionych powyżej w p. 6, lit. a), a jedynie fakt prowadzenia sprzedaży wyrobów monopolu spirytusowego bez wyszynku stanowiłby o zaliczeniu danego przedsiębiorstwa do kategorii drugiej świadectwa przemysłowego (Cz. II, lit. A, rozdział I, kategoria druga, punkt 2, lit. k taryfy);

d) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria druga taryfy, o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym *kwoty 5.000 złotych;*

e) *przedsiębiorstw gastronomicznych,* wymienionych w cz. II, lit. A, rozdział VII, kategoria druga taryfy, o ile przedsiębiorstwa te prowadzą sprzedaż następujących trunków pochodzenia krajowego: piwa, miodu, moszczu i wina owocowego oraz o ile ilość zatrudnionych pracowników nie przekracza 3 osób, licząc w tym właściciela i członków jego rodziny, zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach.

7) *Na podstawie*

PÓŁROCZNEGO

z ważnością na cały rok (za cenę półrocznego) *świadectwa przemysłowego kategorii*

CZWARTEJ

przedsiębiorstw handlowych:

a) przedsiębiorstw, wymienionych w części II, lit. A, taryfy, rozdziały:

I: kategoria trzecia i czwarta (handel towarowy),

VIII (sale bilardowe),

IX (zakłady dla sprzedaży napojów chłodzących),

X kategoria trzecia i czwarta (hotele, pokoje umeblowane, zajazdy, gospody i domy noclegowe),

XI kategoria trzecia (pensjonaty, również prowadzone sezonowo i pokoje umeblowane ze stołowaniem),

XII kategoria trzecia (księgarnie),

XIII kategoria trzecia (zakłady lecznicze),

XVI kategoria trzecia (przedsiębiorstwa kinematograficzne),

XVII kategoria trzecia (przedsiębiorstwa teatralne, cyrki, ogródki i sale ze scenami),

XIX (wrotniska i ślizgawki),

XX (magle i maszyny do czesania wełny),

XXI kategoria trzecia (wydawnictwa utworów druko-

wanych), o ile wysokość ustalonych za rok 1937 obrotów nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty *5.000 złotych;*

b) *z ważnością do 6-ciu miesięcy od wydania świadectwa — pensjonatów, utrzymywanych przez właścicieli gospodarstw rolnych* w swoich gospodarstwach poza obrębem gmin miejskich oraz miejscowości klimatycznych i leczniczych, o ile ilość wynajmowanych pokojów nie przekracza liczby 12 (dwunastu); wspomniane pensjonaty zwolnione zostały nadto od obowiązku opłacania podatku przemysłowego od obrotu za rok 1939,

8) *Na podstawie jednego świadectwa przemysłowego,* nabytego dla księgarni:

a) *księgarni* wraz z uboczną sprzedażą materiałów piśmiennych, o ile łączny obrót tych przedsiębiorstw za rok 1937 nie przekracza w stosunku całorocznym kwoty 50.000 złotych i

b) wypożyczalni książek, mieszczących się w jednym lokalu z księgarnią i należących do tego samego właściciela; do osób zatrudnionych w księgarni należy w tym przypadku zaliczać również osoby zatrudnione w wypożyczalni, a za obrót, stanowiący podstawę do ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych, przyjmować obrót łączny z księgarni i wypożyczalni;

9) *Bez obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych:*

a) *drobnej sprzedaży wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych* (cz. II, lit. A taryfy), o ile sprzedaż odbywa się w jednym i tym samym lokalu,

b) *skupu butelek po wyrobach państwowego monopolu spirytusowego* przez przedsiębiorstwa detalicznej sprzedaży tych wyrobów,

c) *ubocznej sprzedaży krajowych pism periodycznych* przez przedsiębiorstwa wymienione w cz. II, lit. A taryfy, rozdziały:

I (handel towarowy),

VII (przedsiębiorstwa gastronomiczne) i

XII (księgarnie);

wspomniane przedsiębiorstwa zwolnione zostały nadto od obowiązku opłacania podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego przez nie w 1938 roku ze sprzedaży krajowych pism periodycznych;

10) *Na podstawie niżej wymienionych kategorii świadectw przemysłowych:*

przedsiębiorstw

PRZEMYSŁOWYCH

wymienionych w cz. II, lit C, rozdziały XIV (miodosytnie, zakłady wyrabiające lakier spirytusowy i politurę); XVIII (przędzalnie, blicharnie, farbiarnie i apretury, walcowanie żelaza, stali, cynku i miedzi; fabryki drutu, rur, wagonów i maszyn, walcownie miedzi i bronzu; zakłady wytapiania tłuszczów, fabryki ekstraktów z tłuszczów i olejów, margaryny, mydła, stearyny oraz garbarnie; fabryki artykułów chemicznych, kosmetycznych, aptecznych, farb; ekstraktów farbiarskich: lakierów terpentynowych, laku, szuwaksu, rafinerii nafty, olejów mineralnych, gazoliny i smarów; asfaltu, gudronitu, parafiny i cerezyny) i XIX (wszelkie inne przedsiębiorstwa przemysłowe, niewymienione w rozdziałach I—XVIII taryfy oraz zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo i furmaństwo).

A) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

DRUGIEJ

a) przedsiębiorstw, wymienionych w cz. II, lit. C, rozdziały XIV i XIX taryfy, a zatrudniających *najwyżej 1250 robotników;*

b) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdział XVIII taryfy, a zatrudniających najwyżej *625 robotników;*

B) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

TRZECIEJ:

a) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdziały XIV i XIX taryfy, a zatrudniających *najwyżej 625 robotników;*

b) przedsiębiorstw wymienionych w cz. I, lit. C, rozdział XVIII taryfy, a zatrudniających najwyżej *250 robotników;*

C) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

CZWARTEJ:

a) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdziały XIV i XIX taryfy, a zatrudniających zarówno przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *250 robotników,*

b) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdział XVIII taryfy, a zatrudniających zarówno przy fabrykacji ręcznej jak i przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *125 robotników;*

D) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

PIĄTEJ:

a) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, roz-

dział XIV taryfy, a zatrudniających przy fabrykacji ręcznej ponad *15 do 25 robotników,*

przy stosowaniu silników mechanicznych ponad *10 do 25 robotników;*

b) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdział XVIII taryfy, a zatrudniających:

przy fabrykacji ręcznej najwyżej *70 robotników,*

przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *35 robotników;*

c) przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdział XIX taryfy, a zatrudniających:

przy fabrykacji ręcznej najwyżej *100 robotników,*

przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *50 robotników;*

E) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

SZÓSTEJ:

przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdziały XVIII i XIX taryfy, a zatrudniających:

przy fabrykacji ręcznej najwyżej *25 robotników,*

przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *15 robotników;*

F) *Na podstawie świadectwa przemysłowego kategorii*

SIÓDMEJ:

przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. C, rozdziały XVIII i XIX taryfy, a zatrudniających:

przy fabrykacji ręcznej najwyżej *12 robotników,*

przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej *10 robotników.*

Część II. Ulgi indywidualne.

Na skutek indywidualnych podań składanych w poniżej podanych terminach mogą być udzielane płatnikom dalej idące ulgi, aniżeli przewidziane powyżej z urzędu w części I, uprawnienia urzędów skarbowych w tym zakresie są ograniczone, natomiast Izby skarbowe uprawnione są do przyznawania jak najszerszych ulg.

1) Urzędy skarbowe zostały mianowicie upoważnione (poza możnością udzielania ulg najsolidniejszym przedsiębiorstwom) w szczególności do:

a) zezwalania przedsiębiorstwom wymienionym w cz. II, lit. A, rozdziały I, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX i XXI.

(Rozdziały: I — handel towarowy, VII — zakłady gastronomiczne i jadłodajnie — bez wyszynku trunków, VIII — sale bilardowe, IX — zakłady dla sprzedaży napojów chłodzących, X — hotele, pokoje umeblowane, zajazdy itp., XI — pensjonaty, pokoje umeblowane ze stołowaniem; XII — księgarnie, XIII — zakłady lecznicze, XIV — apteki, XV — zakłady kąpielowe, XVI — przedsiębiorstwa kinematograficzne, XVII — przedsiębiorstwa teatralne, cyrki, ogródki i sale z zamkniętymi lub otwartymi scenami, XIX — wrotniska i ślizgawki, XX — magle i maszyny do czesania wełny, XXI — wydawnictwa utworów drukowanych) na nabywanie świadectwa przemysłowego kategorii

czwartej lub półrocznego z ważnością na cały rok (za cenę półrocznego) kategorii trzeciej

zamiast ustawowo przewidzianej kategorii trzeciej oraz

półrocznego (za cenę półrocznego) kategorii czwartej

zamiast ustawowo przewidzianego całorocznego kategorii czwartej w przypadkach nie podpadających pod ulgi lub nie objętych ulgami z części I niniejszego okólnika oraz w przypadkach uruchomienia przedsiębiorstwa w latach 1938 lub 1939.

b) zezwalania na prowadzenie *wypożyczalni książek (biblioteki, czytelni)* w m. st. Warszawie oraz w miejscowościach, zaliczonych w myśl cz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, do I. klasy miejscowości, na podstawie świadectwa przemysłowego *kategorii czwartej* przedsiębiorstw handlowych, o ile wysokość obrotów ustalonych za rok 1937 względnie obrotów osiąganych w roku 1938 lub spodziewanych w roku 1939 w przedsiębiorstwach nowopowstałych, nie przekracza w stosunku całorocznym *kwoty 5.000 złotych;*

c) *zwalniania przedsiębiorstw wymienionych w cz. II, lit. A, rozdziały I — kat. czwarta, IX, X — kat. czwarta, XI — kat. trzecia i XX taryfy* od obowiązku nabywania świadectwa przemysłowego, o ile wysokość obrotów ustalonych za rok 1937, względnie obrotów osiąganych w 1938 roku lub spodziewanych w 1939 roku w przedsiębiorstwach nowopowstałych, nie przekracza w stosunku całorocznym *kwoty 2.000 złotych;*

d) zwalniania od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych, względnie zezwalania na nabywanie półrocznych (zamiast całorocznych) świadectw przemysłowych *przedsiębiorstwom handlu rozwoźnego* (kategoria Va) *oraz handlu obnośnego* (kategoria Vb);

c) zezwalania przedsiębiorstwom przemysłowym, wymienionym w cz. II, lit. C, rozdziały XVIII i XIX taryfy kat. VI i VII na dodatkowe zatrudnienie robotników w okresie najwyżej 60 dni ponad normy ulgowe ustalone powyżej w części I, pkt. 10, lit E i F z tym, że przedsiębiorstwo prowadzone na podstawie świadectwa przemysłowego *kategorii VI może dodatkowo zatrudnić przy fabrykacji ręcznej najwyżej 5 robotników, a przy stosowaniu silników mechanicznych najwyżej 3 robotników,* natomiast przedsiębiorstwo prowadzone na podstawie świadectwa przemysłowego *kategorii VII — przy fabrykacji ręcznej najwyżej 3 robotników,* zaś przy stosowaniu *silników mechanicznych najwyżej 2 robotników,*

2) Izby skarbowe (Urząd Wojewódzki Śląski) zostały upoważnione:

a) do przyznawania ulg w świadectwach przemysłowych na rok 1939 nie objętych postanowieniami części I oraz przekraczających uprawnienia urzędów skarbowych w zakresie indywidualnych ulg, przewidziane powyżej w części II, pkt. 1,

b) do darowania płatnikom skutków wniesienia podań o ulgi po terminach poniżej wyznaczonych.

Terminy wnoszenia podań o ulgi

Termin na wnoszenie podań o ulgi indywidualne, wykraczające poza ulgi z urzędu (cz. I) Ministerstwo Skarbu wyznaczyło do dnia 31 grudnia 1938 roku włącznie. O ile zaś chodzi o przedsiębiorstwa uruchamiane w 1939 roku lub wykonywane sezonowo w 1939 roku, podania o ulgi winny być wnoszone do dni 14 po uruchomieniu (rozpoczęciu wykonywania) przedsiębiorstwa lub zajęcia przemysłowego.

Podania o ulgi należy wnosić do właściwego urzędu skarbowego.

Postanowienia Izb skarbowych (Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego) na wniesione do dnia 31 grudnia 1938 roku podania o ulgi winny być wydane i doręczone płatnikom w terminie do dnia 1 maja 1939 r. Postanowienia urzędów skarbowych na wniesione do dnia 31 grudnia 1938 r. podania o ulgi — w terminie do dnia 1 kwietnia 1939 roku.

Na podania o ulgi w świadczeniach przemysłowych dla przedsiębiorstw uruchamianych lub wykonywanych sezonowo w 1939 roku, Izby skarbowe (Urząd Wojewódzki Śląski) powinny wydać postanowienia i doręczyć je płatnikom w terminie 10 tygodni od daty złożenia podania, natomiast urzędy skarbowe — w terminie 8 tygodni od daty złożenia podania.

W razie niewydania lub niedoręczenia postanowienia w zakreślonych wyżej terminach, uważa się wyrażoną w podaniu prośbę za uwzględnioną całkowicie, jeżeli uprawniona do jej przyznania jest Izba skarbowa (Urząd Wojewódzki Śląski) lub też za uwzględnioną w granicy najwyższej ulgi przewidzianej dla danego przedsiębiorstwa w części II omawianego okólnika, jeżeli chodzi o uprawnienia przyznane urzędom skarbowym w tej części okólnika.

Podania złożone po terminie pozostawione będą bez rozpatrzenia. O pozostawieniu podania bez rozpatrzenia Urząd skarbowy zawiadomi płatnika pisemnie. Należy jednakże nadmienić, iż Izby skarbowe uprawnione są do darowania płatnikom skutków wniesienia podań po terminie (postanowienia cz. II, lit. A, pkt. 2—6 okólnika).

U w a g i:

Poza postanowieniami o ulgach Ministerstwo Skarbu, między innymi, wyjaśniło w omawianym okólniku, że:

1) *Co stanowi obrót miarodajny dla korzystania z ulgowego świadectwa przemysłowego?*

a) dla przedsiębiorstw objętych zryczałtowanym podatkiem przemysłowym,

b) dla przedsiębiorstw opodatkowanych *indywidualnie.*

ad a): decydującą tu jest *grupa ryczałtu,* ustalona na lata 1937—1938. Nie bierze się wogóle pod uwagę obrotów, uzyskanych ze sprzedaży towarów objętych podatkiem *scalonym,* lecz jedynie decydującą jest grupa ryczałtu. A więc 1) *zwolnieni* od obowiązku wykupna świadectwa przemysłowego mogą być kupcy zaszeregowani do I-szej lub II- giej grupy ryczałtu (1.300 — 2.000) na podstawie indywidualnych podań. 2) Prawo do wykupna świadectwa przemysłowego $^1/_2$IV kat. (bez potrzeby wnoszenia podań) mają kupcy zaszeregowani do grupy 3—6 ryczałtu (2.600 — 5.000 zł.), 3) do kat. IV uprawnieni są kupcy zaszeregowani do grup od VII—XIII (6.000 — 14.000 złotych), 4) do kat. III-ciej mają prawo kupcy podporządkowani do grup 14—26 (16.000 — 50.000 zł.) bez potrzeby wnoszenia indywidualnych podań.

ad b) Podczas, gdy sprawa dla powyższych kupców jest prosta i jasna, to wszystkim innym, a więc nie zaliczonym do grup ryczałtowych lecz opodatkowanym indywidualnie za rok 1937 — *(o ile trudnili się sprzedażą towarów podlegających podatkowi scalonemu)* nasuną się pewne trudności. Ich bowiem obrotem, decydującym o prawie do korzystania z ulgi z urzędu (bez potrzeby wnoszenia podań) nie są kwoty obrotu wymienione w nakazie płatniczym, lecz ich obrót stanowi *łączna* suma obrotów tj. uzyskanych zarówno ze sprzedaży towarów *niepodlegających* podatkowi

scalonemu (a więc suma figurująca w nakazie płatniczym) jakoteż suma uzyskana ze sprzedaży towarów *podlegających* scalonemu podatkowi przemysłowemu (wino, ocet, spirytus, cukier, zapałki, drożdże, cement, wyroby tytoniowe), *którejto sumy kupiec normalnie nie zna*, a którą ma w ewidencji właściwy Urząd skarbowy.

A zatym, jeżeli dany kupiec działu tow. spożywczych otrzymał nakaz płatniczy za rok 1937 opiewający np. na zł. 10.000 obrotu, to musi upewnić się w Urzędzie Skarbowym, w jakiej wysokości ustalił mu Urząd Skarbowy (nieopodatkowane) obroty z artykułów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu. — Jeżeli się okaże, że na ten drugi dział przypada mniej aniżeli zł. 5.000, czyli że łączny jego obrót za 1937 r. nie przekraczał sumy zł. 15.000 — to w tym wypadku, będzie miał prawo wykupić ulgowe świadectwo przemysłowe kat. IV *bez potrzeby wnoszenia indywidualnego podania*. — Natomiast w wypadku, gdyby Urząd Skarbowy wykazywał obroty z towarów scalonych wyższe aniżeli 5.000 zl. natenczas dany kupiec nie miałby prawa do IV kat. z *urzędu*, co jednak nie przesądza jego uprawnienia do wniesienia podania (przed 31 grudnia br.) o zezwolenie mu na ulgowe świadectwo przemysłowe IV kat.

Rzecz naturalna, że powyższe tyczy się kupców n. b. handlujących również towarami podlegającymi podatkowi scalonemu, których obroty indywidualne, figurujące w nakazach płatniczych za rok 1937 nie przekraczają kwoty zł. 50.000 (III kat. ulgowa) względnie 5.000 zł. ($^1/_2$IV kat. ulgowej).

2) W przedsiębiorstwach nowopowstałych (lata 1938 i 1939), jak również i w poprzednio istniejących przedsiębiorstwach handlowych, wysokość obrotu podlegającego podatkowi scalonemu, w przypadku nieposiadania przez władze skarbowe odpowiedniego materiału powinna być ustalona bądź na podstawie ksiąg handlowych, o ile one są w przedsiębiorstwie prowadzone, bądź na podstawie oceny urzędów skarbowych, ewentualnie przy współudziale biegłych.

Uprawnienie do wykupna świadectwa przemysłowego $^1/_2$II wzgl. III kategorii tyczy się tylko tych, którzy już *otrzymali odnośne nakazy płatnicze* na podatek przemysłowy *za rok 1937*. Natomiast ci kupcy, którzy tych nakazów jeszcze nie otrzymali np. z tego powodu, że księgi ich bądź jeszcze nie zostały urzędownie skontrolowane, bądź mimo ich skontrolowania nakaz płatniczy przed 31 grudnia 1938 nie został wydany, muszą w terminie do 31 grudnia 1938 wnieść indywidualne podania do właściwego urzędu skarbowego o udzielenie im tej ulgi *(przy równoczesnym wykupieniu ulgowego świadectwa przemysłowego $^1/_2$II względnie III kategorii handlowej).*

4) Przeniesienie przedsiębiorstwa z jednej ulicy na drugą w obrębie jednej i tej samej miejscowości oraz zmiana osoby właściciela przedsiębiorstwa nie wyłącza prawa do ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939, jeżeli przedsiębiorstwo nie zmieniło ani zakresu ani przedmiotu swojej działalności.

5) *Przedsiębiorstwa komisowe oraz pośrednictwa handlowego prowadzone łącznie z przedsiębiorstwem handlu towarowego* na podstawie jednego świadectwa przemysłowego *mogą* korzystać z ulgowego świadectwa przemysłowego ($^1/_2$II kat. jeżeli obrót łączny poniżej 100.000 zł. wzgl. kat. III. jeżeli obrót łączny poniżej 50.000 zł.) tylko na podstawie *indywidualnego podania,* które wnieść należy do Izby Skarbowej przez właściwy urząd skarbowy.

6) Obrotów wewnętrznych (art. 5, ust. (2) ustawy o państwowym podatku przemysłowym) nie wlicza się do ogólnego obrotu przedsiębiorstwa przekazującego, stanowiącego podstawę do korzystania z ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939.

7) Płatnicy, którzy oprócz sprzedaży produktów własnego wyrobu, dokonywanej w tym samym lokalu, gdzie mieści się zakład przemysłowy, prowadzą również sprzedaż towarów obcego pochodzenia, mogą korzystać z ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939, przy czym podstawę do przyznania ulgi stanowi w tym przypadku obrót, osiągnięty ze sprzedaży towarów (produktów) obcej produkcji.

Solidarna odpowiedzialność za opłaty stemplowe od przelewu wierzytelności

W bieżącym sezonie urzędy opłat stemplowych wymierzają masowo opłaty stemplowe od pism, stwierdzających przelew wierzytelności, czyniąc odpowiedzialnymi solidarnie za powyższą opłatę wraz z podwyżką:

1) wystawcę pisma;

2) osobę. na rk., której przelew został dokonany.

Przykładowo sprawa powyższa przedstawia się następująco:

Trzy firmy mają ze sobą stosunki handlowe: firma »A«, »B« i »C«. — Firma »A« kupuje towar w firmie »B« i odsprzedaje firmie »C«. Firma »B« kupuje wyroby w firmie »C«. Firma »C« pisze list do firmy »B«, w którym prosi o przelanie swej wierzytelności na rk. firmy »A«.

To ostatnie pismo jest wg. urzędu opłat stemplowych przedmiotem opłaty stemplowej w myśl art. 66:

»Opłacie stemplowej w wysokości 1 proc. podlegają pisma, stwierdzające:

1) umowę sprzedaży lub zamiany rzeczy ruchomych, nie wyłączając dostawy oraz przelewu (cesji) wierzytelności i innych praw«

»za stwierdzenie przelewu wierzytelności w przypadkach, wymienionych w punktach 1 i 4, uważa się także pismo cedenta, zawiadamiające dłużnika o przelewie, lub pismo dłużnika, zawiadamiające o przyjęciu przelewu«.

Wymiary, mające swe uzasadnienie w ust. 5 powyższego artykułu 66, zaskoczyły wiele firm, gdyż dotychczas nie był on szeroko stosowany z przyczyn następujących:

Przed wprowadzeniem noweli do ustawy o opłatach stemplowych z dnia 14 stycznia 1936 r. obroty tego rodzaju były stemplowane na rachunkach. i w myśl zasady: »jeden obrót — jedna opłata« przelewy z tego tytułu wynikłe nie mogły być powtórnie przedmiotem opłaty stemplowej, gdyż łatwo było udowodnić, że opłata została już uiszczona.

Po wprowadzeniu noweli stan powyższy uległ zmianie. Ustawodawca bowiem zwolnił od opłaty stemplowej umowy sprzedaży »zawarte w zakresie swego przedsiębiorstwa«, nie zwolnił jednak umów zamiany i przelewu zawartych nawet w zakresie swego przedsiębiorstwa.

Teza powyższa ogłoszona została w wykładni Ministerstwa Skarbu i dotychczas obowiązuje.

Na skutek powyższego stanu przy rewizjach tegorocznych sporządzono wiele nakazów płatniczych i obciążono nimi nietylko wystawców pism, ale nawet osoby, na rk. których przelewy powyższe były dokonane.

Ta więc ostatnia okoliczność, solidarna odpowiedzialność wydaje się ze wszech miar wątpliwą i jest przedmiotem niniejszych rozważań.

Rozdział III ustawy o opłatach stemplowych zatytułowany: »Osoby obowiązane do uiszczenia opłaty« brzmi:

»O ile w części drugiej ustawy niniejszej nie powiedziano na kim ciąży obowiązek uiszczenia opłaty stemplowej, są wobec skarbu państwa solidarnie obowiązane:

1. co od pism stwierdzających umowę:

a) osoby, będące stronami w umowie«.

Ponieważ w części drugiej ustawy nie jest powiedziane na kim ciąży obowiązek uiszczenia opłaty w wypadku przelewu, urzędy stosują więc art. 15 wyżej zacytowany.

P. T. Abonenci „Przeglądu Kupieckiego" oraz Członkowie Krak. Stowarzyszenia Kupców mogą otrzymać zniżki na nowy sezon 1938/39 do kina „Wanda" w Adm. „Przeglądu Kupieckiego".

Powstaje jednak pytanie, czy pismo cedenta. zawiadamiające dłużnika o przelewie jest umową? Sądzę. że nie.

W art. 1 powiedziano bowiem:

»Ilekroć w ustawie niniejszej jest mowa o piśmie stwierdzającym umowę, należy przez to rozumieć nietylko pismo, podpisane przez obie strony, lecz także podpisane przez jedną stronę. jeżeli zostało bądź wręczone stronie drugiej. bądź przedstawione sądowi, celem dokonania wpisu w księdze wieczystej, bądź sporządzone, albo uwierzytelnione, sądownie lub notarialnie.

»Wręczone stronie drugiej« — zupełnie zrozumiałe, ustawodawca bowiem wychodził słusznie z zasady, że nie można kogoś czynić odpowiedzialnym za coś, czego na oczy nie widział i nie miał możliwości dopilnowania. by opłata stemplowa została uiszczona. — Nie może być tedy odpowiedzialnym solidarnie za pismo, stwierdzające przelew na jego dobro, a skierowane do osoby trzeciej.

Przez analogię weźmy przykładowo obowiązek uiszczenia opłaty stemplowej od przekazu.

W ustępie ostatnim art. 127, dotyczącego przekazu, powiedziano:

»Do uiszczenia opłaty jest obowiązany wystawca, osoba zaś upoważniona do odbioru — solidarnie z wystawcą, jeżeli przekaz został jej wręczony".

Tak samo do uiszczenia opłaty od pisma stwierdzającego wykonanie przez sprzedawcę umowy o sprzedaż rzeczy ruchomych, zobowiązany był uprzednio wystawca, przed doręczeniem pisma odbiorcy.

Widzimy więc w ustawie wciąż powtarzającą się analogię, że ten tylko odpowiada, kto miał dokument podlegający opłacie w ręku, — kto nie miał — nie odpowiada.

Ponieważ w ustawie o opłatach stemplowych brak przepisu dotyczącego, kto odpowiedzianly jest za opłatę stemplową od pisma cedenta, zawiadamiającego dłużnika o przelewie, musimy stosować przepisy analogiczne, a nie możemy stosować przepisów ogólnych, gdyż pismo takie umową w rozumieniu ustawy o opłatach stemplowych nie jest. *Odpowiedzialnym wobec tego za opłatę stemplową jest tylko cedent, a nigdy osoba, na rzecz której przelew został dokonany.*

Może zajść też wypadek, że przelew będzie dokonany bez wiedzy wierzyciela. Dłużnik (cedent) może bowiem napisać do osoby trzeciej, będącej jego dłużnikiem:

»proszę wpłacić mojemu wierzycielowi taką a taką sumę z tytułu należności przypadającej mi od Pana« i ten nieszczęśliwy wierzyciel ma odpowiadać za to, że pismo to, którego nietylko że nie widział na oczy, ale nawet o nim nic słyszał, nie było należycie ostemplowane? Gdzież tu logika? Nonsens, przeciwny zdrowemu sensowi myślenia.

Jest tu luka w interpretacji ustawy i niewątpliwie musi znaleźć swoje rozwiązanie.

PORADNIK BUCHALTERYJNO podatkowy

pod red. Dra M. Lustgartena
zaprzys. biegłego sądowego dla księgowości

Saldo kredytowe na rachunek kasy, według orzeczeń N. T. A.

Zasady prawidłowej księgowości nie dozwalają aby na rachunku kasy mogło powstać saldo kredytowe. Jeżeli w kasie niema pieniędzy, to nie można uskutecznić żadnych wypłat kasowych.

Zasada ta jest zupełnie słuszną, jednakże bardzo często zdarza się u kupca jednostkowego, prowadzącego księgi handlowe, że nie mając w kasie przedsiębiorstwa pieniędzy, wydaje z funduszów nie objętych księgami kwoty, których przez przeoczenie nie wciąga jako wpływ do księgi kasowej, wówczas powstaje na rachunku kasy saldo kredytowe. Zachodzą również u kupca jednostkowego wypadki t. zw. pożyczek grzecznościowych, zwracanych w ciągu kilku dni, których kupiec nie wprowadza do księgi kasowej. przez co powstaje w kasie saldo bierne.

N. T. A. w swych orzeczeniach staje na stanowisku, że salda kredytowe na rachunku kasy w księgach handlowych kupca jednostkowego, pozbawia wprawdzie te księgi cech prawidłowości, jednak ta okoliczność nie może sama przez się uzasadnić pominięcia ksiąg jako środka dowodowego.

W orzeczeniu z dnia 15. 11. 1937 L. rej. 5407/36 uznaje N. T. A. księgi z powodu salda kredytowego za nieprawidłowe i w uzasadnieniu stwierdza, że zarówno postanowienia kodeksu handlowego, jak i zasady prawidłowej księgowości nie różniczkują między pożyczkami przyjacielskimi, a zwykłymi pożyczkami kupieckimi, z czego wniosek, iż obowiązkowi księgowania podlegają wszystkie pożyczki zaciągnięte dla przedsiębiorstwa.

Dlatego też wskazanym jest aby także kupiec jednostkowy codziennie sprawdzał stan kasy w księgach i wciągał do k,sięgi kasowej wszystkie pożyczki dla przedsiębiorstwa zaciągnięte, w ten sposób uchroni się od możliwości powstania salda biernego na rachunku kasy.

(L)

PRZEGLĄD KUPIECKI ŚLĄSKI

Godziny handlu w Katowicach w okresie przedświątecznym.

Stowarzyszenie Kupców G/Śl. w Katowicach zawiadamia, że zgodnie z zarządzeniem Magistratu szpalta 6
sklepy w Katowicach otwarte być mogą w następujących dniach:

W **sobotę 17 bm.** do godz. 20-tej, w **niedzielę 18 bm.** od godz. 13—18-tej, zaś w środę, czwartek i piątek 21, 22 i 23 bm. do godz. 20-tej.

Ruch pocztowy w niedzielę 18 bm.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Katowicach donosi, że ze względu na nasilenie ruchu w handlu przedświątecznym zaprowadza się w niedzielę, poprzedzającą święta Bożego Narodzenia, t. j. dnia 18 grudnia 1938 r., przyjmowanie przez urzędy pocztowe i pocztowo - telegraficzne I do III klasy wszelkiego rodzaju przesyłek pocztowych oraz wpłat w obrotach przekazowych i P. K. O. od godziny 9 do 11 i od 16 do 18.

Konkurs wystaw w Katowicach.

Stowarzyszenie Kupców G/Śl. w Katowicach, korzystając z okresu przedświątecznego, w którym wystawy sklepowe dekorowane są ze specjalną starannością, urządza **konkurs wystaw sklepowych,** w którym wziąć mogą udział tylko kupcy-członkowie Stowarzyszenia.

Najlepiej urządzone wystawy będą nagrodzone dyplomami, ponadto fotografie pierwszych 2-ch nagrodzonych wystaw zamieszczone będą w „Przeglądzie Kupieckim".

Członkowie Stowarzyszenia pragnący wziąć udział w konkursie, zechcą zgłosić uczestnictwo bezzwłocznie w biurze Stowarzyszenia (tel. 325-03).

Sezon przedświąteczny.

Jak wynika z informacji uzyskanych w sferach kupieckich sezon przedświąteczny w Katowicach narazie nie przybrał jeszcze spodziewanych rozmiarów. Złożyło się na to szereg okoliczności natury gospodarczej jak również atmosferycznej, jak już o tym pisaliśmy w poprzednim numerze „Przeglądu".

Zwyczaje handlowe.
Kolekcja ozdób choinkowych.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Katowicach (wg. sprawozdania za rok 1937) stwierdziła, że skompletowanie ozdób choinkowych przez przedsiębiorstwo w kolekcję jako zwartą całość nie jest zwyczajowo uważane za tajemnicę handlową tegoż przedsiębiorstwa w rozumieniu postanowień art. 10 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. (L. 5023/37 Gr).

KRONIKA TARNOWSKA

W czwartek 8. bm. odbyło się przy bardzo licznym udziale zainteresowanych plenarne zebranie członków sekcji konfekcyjnej. Na wstępie wygłosił referat o możliwościach eksportowych tut. wyrobów konfekcyjnych p. Dawid Seiden, po czym wywiązała się nad tymże referatem wyczerpująca dyskusja, w której wzięli udział pp. Heumberg, Roth, Isak, Schwarz, Sz. Seiden, Stein i inni. Po dokładnym omówieniu spraw eksportowych przedyskutowano sytuację rynku wewnętrznego w dziedzinie zwrotów towarowych, nieuzasadnionych potrąceń przez odbiorców, przewlekłego odraczania pokrycia otwartych rachunków, pokrycia długoterminowego, nie terminowego honorowania weksli przez odbiorców. oraz upadłości. W końcu wybrana została komisja w skład której weszli pp. Blond, Klapholz, Stein, i Weinstock, której zadaniem jest opracować i przedłożyć w jak najkrótszym czasie plenum sekcji projekt w kierunku uregulowania spornych kwestyj między przemysłowcami konfekcyjnymi a ich odbiorcami. Uchwałą o obowiązku inserowania się wszystkich tut. konfekcjonarjuszy w sprawozdaniu z działalności Zrzeszenia za rok 1938 zebranie zamknięto.

W niedzielę 18. bm. odbędzie się w sali odczytowej Zrzeszenia punkt. o godz. 7.30 wiecz. referat p. Mgra Jana Biela, referendarza Urzędu Skarbowego w Tarnowie n/ t. „Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1939". Ze względu na osobę referenta doskonale obznajomionego z tematem będącym przedmiotem referatu oraz z uwagi na bezpośrednią aktualność powyższego tematu, — wspomniany referat wywoła niewątpliwie wielkie zainteresowanie wśród szerokich rzesz kupiecko-przemysłowych.

Zawiadamia się P. T. Członków, iż w odbyć się mającym w najbliższym czasie Walnym Zgromadzeniu członków Zrzeszenia mogą wziąść udział zgodnie z obowiązującymi przepisami statutowymi — tylko ci członkowie, którzy nie zalegają ze składkami miesięcznymi. Leży więc w interesie własnym Członków Zrzeszenia, by jak najszybciej uregulowali zaległości w składkach członkowskich i skorzystali z czynnego i biernego prawa wyborczego na Walnym Zgromadzeniu, na którym też omawiane i uchwalone zostaną wytyczne pracy organizacyjnej na najbliższy rok.

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, iż w drugiej połowie grudnia br. Zrzeszenie przyjmować będzie wpłaty na świadectwa przemysłowe na rok 1939. Bliższe szczegóły podane zostaną w następnym komunikacie.

KRONIKA KRAKOWSKA

Komunikat Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców W sprawie „umów o naukę" z uczniami przemysłowymi.

Nawiązując do artykułu zamieszczonego w Nrze 43 Przeglądu Kupieckiego p. t. »Obowiązek zawierania pisemnych umów o naukę z praktykantami handlowymi«, komunikujemy, iż Wydział Krak. Stowarzyszenia Kupców — opierając się na przepisach statutowych (§ 5, punkt 3) oraz na przepisach art. 116, ustęp 7 prawa przemysłowego uchwalił, iż: »*umowy o naukę z uczniami, zatrudnionymi w przedsiębiorstwach członków Stowarzyszenia, winny być zawierane przed tymże Stowarzyszeniem*«.

Tymsamym więc obowiązek ten spada automatycznie na wszystkich członków Stowarzyszenia, zatrudniających uczniów, z którymi — po myśli prawa — obowiązani są zawrzeć umowy o naukę.

W związku z tym jeszcze raz przypominamy, iż fakt zawarcia umowy o naukę przed *Stowarzyszeniem* (do którego należy pracodawca) daje uczniowi tę dalszą korzyść, iż tylko w tym wypadku mogą — po ukończeniu okresu nauki — uzyskać: »świadectwo *ukończenia* nauki«, podczas, gdy w przeciwnym wypadku, tj. w razie niezawarcia umowy o naukę przed Stowarzyszeniem Kupców, uczeń *nie może takiego* świadectwa uzyskać.

Na skutek ogłoszenia w prasie powyższej akcji, podjętej przez Stowarzyszenie, zgłaszają się codziennie tak wielkie ilości interesantów, że fizycznie niemożliwym jest opanowanie nawału pracy, wobec tego Stowarzyszenie zmuszone jest przedłużyć okres, przewidziany na załatwianie tych spraw o tyle, iż referat umów o naukę czynny będzie jeszcze w dniach od 19—22 w godzinach od 7—8 wieczorem.

KONKURS CZYSTOŚCI
dla sklepów cukierniczo - owocowych.

Sekretariat K. S. K. zgodnie z powziętą uchwałą Wydziału Krak. Stow. Kupców w sprawie urządzenia konkursu dla sklepów cukierniczo - owocowych, wysłał okólniki do zainteresowanych kupców z apelem, aby we własnym interesie zgłaszali swe uczestnictwo

w KONKURSIE CZYSTOŚCI

który odbędzie się między 15—31 grudnia br.

Wobec bliskiego terminu apelujemy ponownie do zainteresowanych kupców, aby bezzwłocznie zgłosili swój udział w KONKURSIE pisemnie lub telefonicznie, Kraków, ul. Grodzka 40, telefon 132-67.

Zwracamy uwagę, iż nagrodzeni kupcy otrzymają nagrody pieniężne i dyplomy.

Lekcje zbiorowe dla dzieci uchodźców niemieckich.

Staraniem komitetu opieki szkolnej, w skład którego wchodzi m. i. p. prezesowa Lauterbachowa, radca Zygmunt Aleksandrowicz i Dr. S. Stendig, zorganizowano lekcje zbiorowe dla dzieci uchodźców niemieckich, na których naucza się języka polskiego, hebrajskiego, angielskiego, hiszpańskiego oraz przedmiotów judaistycznych. Lekcji udzielają nauczyciele uchodźcy z Niemiec oraz p. Mgr. Tiganerówna. Lekcje odbywają się w lokalach szkół Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców przy ul. Stradomskiej 10.

Dzieci uchodźców w wieku od 12 — 16 lat, które pragną pobierać lekcje, zechcą się zgłosić pod wyżej wskazanym adresem w godzinach od 4 — 7.

Godziny handlu w dniach przedświątecznych.

Wedle rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9-go grudnia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 633 z roku 1929) mogą sklepy być otwarte między 18 a 23 grudnia (włącznie) do godziny 9-tej wieczór. Prócz tego w niedzielę, dnia 18 bm. w tzw. „Złotą niedzielę“ mogą być sklepy otwarte od godziny 1—6 wieczorem.

W dniu 24 bm. (Wigilia) tj. w sobotę sklepy mogą być otwarte jedynie do godziny 6 wieczorem.

Pozwolenia przywozu będą wydawane tylko w centrali.

(n). Począwszy od dnia 1 stycznia 1939 roku kompetencje w zakresie wydawania pozwoleń przywozu na wszystkie artykuły ze wszystkich krajów przechodzą z Izb przem.-handlowych do komitetu przywozowego rady handlu zagranicznego w Warszawie.

Spowodowane to jest koniecznością istnienia scentralizowanego aparatu wykonawczego, któryby mógł natychmiast podporządkować się wydanym przez min. przem. i handlu dyspozycjom.

Z drugiej jednak strony, sprawy pilne, wymagające natychmiastowego wykonania, będą mogły być załatwiane przez poszczególne Izby przemysłowo-handlowe w drodze telefonicznej. W tym celu w biurze komitetu przywozowego uruchomiona zostanie specjalna obsługa telefoniczna do załatwiania bądź pozwoleń przywozu, bądź też izbowych zgłoszeń telefonicznych o przywóz, potwierdzanych następnie normalnymi podaniami przywozowymi.

Należy wreszcie uważać, że w związku z centralizacją wydawania pozwoleń, począwszy od 15 bm. obowiązywać już będą nowe formularze podaniowe.

Towarzystwo Księgowych w Krakowie
Rynek gł. 25, III. p. front.

We wtorek dnia 20 grudnia o godz. 19.30 w lokalu własnym odbędzie się odczyt p. Dr. St. Mandelbauma na temat: *»Obieg i załatwianie korespondencji w przedsiębiorstwie«*. Wstęp wolny, goście mile widziani.

Inicjatywa prywatna w C. O. P.

Ukazało się drukiem sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej Krakowie za r. 1937, o działalności i stanie gospodarczym okręgu. Na wstępie sprawozdania zamieszczono dwie rozprawy *dyr. inż. H. Malinowskiego*, które ukazały się też w osobnej broszurze pt. »*O stworzenie warunków dla inicjatywy prywatnej na terenie COP*«.

We wstępie do tej broszury *prezes Izby p. Antoni Götz Okocimski* pisze:

»*Problem właściwego udziału inicjatywy prywatnej w przebudowie naszej struktury gospodarczej w związku z powstaniem COP i stworzeniu warunków dla jej pełnego rozwoju, ciąży również nad naszym życiem gospodarczym. Ciężar gatunkowy tego zagadnienia występuje szczególnie dobitnie w obecnej dobie intensywnych wysiłków, skierowanych ku uprzemysłowieniu kraju*«.

Treść rozprawy obejmuje nast. rozdziały: I. Gospodarcze przesłanki rozbudowy COP. II Samorząd Przemysłowo - Handlowy wobec uprzemysłowienia kraju: 1) Rozwój przemysłu a interwencjonizm państwowy w pierwszej połowie XIX wieku, 2) Polityka ulg podatkowych a COP. 3) Polityka kredytowa jako konieczne uzupełnienie polityki podatkowej na terenie COP. 4) Kredyty ulgowe czy normalnie oprocentowane? 5) Współpraca kapitałów publicznych z prywatnymi na polu organizacji kredytów, 6) O zainteresowanie kapitałów zagranicznych uprzemysłowieniem kraju, 7) Podniesienie gospodarcze południowych i wschodnich pograniczy — jako konieczne uzupełnienie planu inwestycyjnego, 8) Przedsiębiorca jako problem.

Narazie sygnalizujemy ukazanie się tej pracy, powrócimy jeszcze do niej, zwłaszcza, że obszernie porusza w niej dyr. Mianowski problem przedsiębiorcy. Autor zwraca uwagę, że na zachodzie powstała cała literatura gloryfikująca przedsiębiorcę i inicjatywę prywatną, gdy u nas panuje ogólna niechęć a nawet pogarda w stosunku do kupca czy przemysłowca.

Nowa dwuczasowa taryfa dla oświetlenia sklepów i wystaw sklepowych.

W tych dniach wprowadziła Elektrownia dla sklepów posiadających oświetlone wystawy taryfę, według której płacił będzie kupiec tylko przez 5 godzin dotychczasową cenę Zł. 0.55 za kWh, tj. od godz. 14 do 19-ej. W pozostałych godzinach zużyty prąd zaliczać się będzie po cenie Zł. 0.35 za kWh.

Energię elektryczną rejestruje specjalny licznik dwuczasowy, za który pobiera się opłatę Zł. 3.— miesięcznie, od większych Zł. 4.— miesięcznie.

Taryfa dwuczasowa daje poważne korzyści dla ciemnych lokali, używających światła elektrycznego w czasie dnia.

Taryfa ta umożliwi kupcom obfite oświetlanie wystaw po godzinie 19-tej tj. po zamknięciu sklepu. Taryfa ulgowa umożliwi również w godz. od 19-tej do 14-tej (reszta doby) używanie grzejników, jak imbryków, żelazek itp. bez potrzeby instalowania licznika dodatkowego.

Zgłoszenia dla używania nowej taryfy przyjmuje Biuro taryfowe Elektrowni m. ul. Dajwór 27. II. p. tel 150 70.

KOMUNIKATY

Krak. Izby Przemysłowo - Handlowej

Izba Przemysłowo - Handlowa w Krakowie przypomina zainteresowanym importerom tut. okręgu, że termin wnoszenia podań o przywóz towarów reglamentowanych na kontyngenty: półroczne (Italia), kwartalne (Francja, Grecja, Portugalia) i dwumiesięczne z innych krajów, upływa w dach Celnych, bez udziału strony, przepisany termin 30-to nieprzekraczalnym terminie z dniem 20 grudnia 1938 r. Podania należy wnosić na nowych formularzach, do których musi być dołączona pro forma faktura na wszystkie kraje.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

„*M. S.*" 1) Przy drobnych tranzakcjach związanych z kupnem i sprzedażą towarów za gotówkę, zapisy można wnosić do ksiąg bez wymienienia dostawcy lub odbiorcy, jak również bez oznaczenia ilości towaru, przyczym dopuszczalne jest łączenie poszczególnych pozycyj w jedną sumę targu dziennego, zestawioną uprzednio na oddzielnym arkuszu lub obliczoną na podstawie bloków.

Zaznacza się, że zakup musi być uwidoczniony w księgach w tym dniu w którym został dokonany.

2) Na „bloczkach kasowych" można uwidoczniać tylko zakup gotówkowy, zaś na większe tranzakcje muszą być faktury dostawców jako dowody księgowania.

„*Luxus*" Pożyczki towarowe zwracane w przeciągu paru dni wystarczy wpisać do książeczki specjalnej na ten cel zrobionej. Nie wymaga się wpisywania do ksiąg „Salda-Konti" oraz »Amerykanki«.

Ceny świadectw przemysłowych na rok 1939.

(z uwzględnieniem wszelkich należności ubocznych oraz 15%-ego dodatku)

A. Dla przedsiębiorstw handlowych.

Kategorie		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	W miejscowościach klasy I.	II.	III.	IV.
		ZŁOTYCH					
I.	Dla zakładów handlowych	3.700	—	—	—	—	—
II.	" " "	—	740	610.50	499.50	370	240.50
III.	" " "	—	148	120.25	92.50	74	46.25
IV.	" " "	—	55.50	46.25	37.—	27.75	18.50
Va.	" handlu rozwoźnego	92.50	—	—	—	—	—
Vb.	" " obnośnego	27.75	—	—	—	—	—

B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Kategorie		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	I.	II.	III.	IV.
I.	. . . .	11.100	—	—	—	—	—
II.	. . . .	7.400	—	—	—	—	—
III.	. . . .	3.700	—	—	—	—	—
IV.	. . . .	1.110		—	—	—	—
V.	. . . .	370	—	—	—	—	—
VI.	. . . .	—	222	185	148	111	74
VII.	. . . .	—	111	92.50	74	55.50	37
VIII.	. . . .	—	27.75	22.20	18.50	11.10	7.40

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtowego	Dla handlu detalicznego
	Złotych	
Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	462.50	129 50
" " " " 7 dni do 21 dni	231.25	64.75
" " " " 3 dni do 7 dni	185.—	46.25

Karty rejestracyjne na oddzielny skład 18.50 zł.

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorie	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena w złotych
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów, wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych liniach kolei żelaznych	740
	2) " " " " " " bocznych " " "	555
	3) " " " nie położonych " liniach kolejowych . . .	462.50
II.	a) Pośrednicy giełdowi (maklerzy):	
	1) Na giełdzie warszawskiej	740
	2) Na innych giełdach	462.50
	b) Wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	277.50
	2) W miejscowościach II. klasy	185
	3) W miejscowościach III. i IV. klasy	55.50
III.	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucji kredytowych o ile prowadzą operacje bez utrzymania biur:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I. klasy	92.50
	2) W miejscowościach II. klasy	74
	3) W miejscowościach III. i IV. klasy	37
IV.	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	185

Cena abonamentu:

Abonament	kwartalny	4 zł
„	półroczny	8 zł
„	roczny	16 zł

Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redakcja i administr. Kraków Grodzka 40.
Telefon Nr. 215-65

Konto P. K. O. Nr. 400.342.

Ogłoszenia:

Wiersz milim. 1 szp. na okładce	40 groszy
Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki	60 groszy
Wiersz milim. 1 szp. w tekście	60 groszy

Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100
Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25
Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230
Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Wydawca: Krakowskie Stowarzyszenie Kupców Redaktor: Dr. Arnold Thaler

Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. — Telefon 104-12.